

emcdda.europa.eu

POVZETEK – IZBRANO POGLAVJE:

Trendi vbrzgovanja drog v Evropi

Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami Prepoved objave do 24. 6. 2010 do polnoči po srednjeevropskem času

Uvod

Izbrano poglavje obravnava stanje na področju vbrzgovanja drog v Evropi. Poročilo poskuša odgovoriti predvsem na naslednji vprašanji: Kakšni so razširjenost in trendi vbrzgovanja drog v Evropi? Kako poskušajo evropske države preprečiti ali zmanjšati tovrstno uporabo drog in s tem povezano škodo?

Za ocenjevanje razširjenosti in trendov vbrzgovanja drog v Evropi so v poročilu analizirani podatki iz različnih virov. Najnovejši podatki kažejo, da se je vbrzgovanje drog v večini evropskih držav ustalilo ali se zmanjšuje. Ukrepi, kot so nadomestno zdravljenje z opiodi ter programi izmenjave injekcijskih igel in brizg, katerih namen je zmanjšati z vbrzgovanjem povezano škodo, so na voljo številnim uporabnikom.

Ocene razširjenosti

- Nacionalne ocene, ki so na voljo za 14 držav, se gibljejo od manj kot 1 do 15 injicirajočih uporabnikov drog na 1 000 prebivalcev, starih od 15 do 64 let, kar kaže na precejšnje razlike v razširjenosti med državami.
- Za dvanajst držav članic EU, ki imajo oceno razširjenosti, je uteženo povprečje približno 2,5 injicirajoča uporabnika drog na 1 000 prebivalcev, starih od 15 do 64 let. Če to povprečje posplošimo na celotno Evropsko unijo, dobimo oceno, da je aktivnih injicirajočih uporabnikov drog od tri četrt milijona do enega milijona.
- Pet držav ima podatke, potrebne za oceno trenda razširjenosti vbrzgovanja drog med letoma 2002 in 2007. Čeprav je zmanjšanje mogoče opaziti v treh od petih držav, je bila sprememba statistično značilna samo v **Združenem kraljestvu**.

Uporabniki drog, ki vstopajo v programe zdravljenja

- Šestindvajset evropskih držav je zbralo podatke o uporabnikih drog, ki so prvič vstopili v program zdravljenja leta 2007. Podatki o uporabnikih, ki so prvič vstopili v program zdravljenja, niso vedno reprezentativni za zdravljeno populacijo kot celoto.
- Tretjina (33 %) vseh uporabnikov drog, ki so prvič vstopili v program zdravljenja leta 2007, poroča o vbrzgovanju kot običajnem načinu uporabe primarne droge. Delež tistih, ki si „po navadi vbrzgovajo“ primarno drogo, se giblje od manj kot 2 % na **Nizozemskem** do 93 % v **Litvi**.
- Približno četrtnina uporabnikov, ki prvič vstopijo v program zdravljenja, poroča, da so si drogo vbrzgovali v preteklosti, trenutno pa ne. Tako je vbrzgovanje pri približno 60 % tistih, ki prvič vstopajo v program zdravljenja, način uporabe droge, ki ga uporabljajo zdaj oziroma so ga v preteklosti.
- Vbrzgovanje drog v Evropi je večinoma povezano z uporabo opiodov. V povprečju 45 % uporabnikov, ki prvič vstopajo v program zdravljenja zaradi težav z opiodi kot primarno drogo, poroča, da si drogo običajno vbrzgovava. Med tistimi, ki uporabljajo kokain kot primarno drogo, jih 8 % navaja, da si drogo običajno vbrzgovava. V državah, v katerih so uporabniki amfetaminov največja skupina uporabnikov drog,

od 41 % do 83 % uporabnikov amfetaminov (**Finska, Švedska**) ali metamfetaminov (**Češka republika, Slovaška**) kot primarne droge poroča, da si drogo običajno vbrizgava.

- Med letoma 2002 in 2007 se je delež uporabnikov, ki poročajo o vbrizgavanju primarne droge, med uporabniki, ki prvič vstopajo v program zdravljenja zaradi težav z opiodi, kokainom ali amfetamini, v večini držav zmanjšal.
- Podatki o uporabnikih, ki so prvič vstopili v program zdravljenja med letoma 2002 in 2007, kažejo na trend zmanjševanja vbrizgavanja med uporabniki kokaina kot primarne droge in ustaljen trend med uporabniki amfetaminov.

Vbrizgavanje drog v zaporu

- Da so si že kdaj vbrizgali drogo, poroča od 6 do 38 % zapornikov, pri čemer je ta delež odvisen od države. Od 1 do 31 % zapornikov poroča o vbrizgavanju drog v zaporu.

Podatki o nalezljivih boleznih

- Testiranje injicirajočih uporabnikov drog za nalezljive bolezni v nekaterih državah kaže na velike deleže uporabnikov, ki si drogo vbrizgavajo manj kot dve leti, kar morda pomeni večje deleže uporabnikov, ki so z vbrizgavanjem začeli šele nedavno, in velike deleže injicirajočih uporabnikov drog, mlajših od 25 let, v več državah.
- V državah članicah EU so stopnje prijavljenih novo odkritih primerov okužbe z virusom HIV pri injicirajočih uporabnikih drog večinoma ustaljene in nizke ali pa celo upadajo.
- Med državami, ki mejijo na Evropsko unijo, naraščajoče stopnje prijavljenih primerov okužbe z virusom HIV zaradi vbrizgavanja drog kažejo na visoke stopnje stalnega širjenja okužb.

Trendi števila smrtnih primerov, povezanih z drogami, v Evropi

- Ker je vbrizgavanje heroina povezano s številnimi smrtnimi primeri, ki so posledica prevelikega odmerka droge, je mogoče iz podatkov o smrtnih primerih, povezanih z drogami, sklepati o razširjenosti in trendih vbrizgavanja drog.
- Podatki za leto 2007 kažejo na ustaljen trend števila smrtnih primerov, povezanih z drogami, v petih od osemnajstih državah članicah EU, in trend naraščanja v trinajstih od teh držav.
- Starostni profili smrtnih primerov, povezanih z drogami, kažejo, da se v večini držav število mladih uporabnikov heroina ustaljuje ali celo zmanjšuje. Vendar pa podatki za več držav kažejo na nenehno novačenje mladih uporabnikov drog, zlasti tistih, ki si vbrizgavajo heroin.

Ukrepi, usmerjeni na vbrizgavanje drog

- V evropskih državah so odzivi na vbrizgavanje drog in njegove posledice osredotočeni na zdravljenje odvisnosti od drog, zlasti na nadomestno zdravljenje z opiodi, ki je najučinkovitejši ukrep za zmanjševanje razširjenosti vbrizgavanja drog.
- Leta 2007 naj bi bilo po ocenah v Evropski uniji na nadomestnem zdravljenju 650 000 uporabnikov, kar ustreza približno 40 % ocenjenega skupnega števila problematičnih uporabnikov opiodov. Število uporabnikov v nadomestnem zdravljenju v letu 2007 se je v primerjavi z letom 1995 povečalo za več kot trikrat.
- Podatki iz desetih držav kažejo na velike razlike v deležu problematičnih uporabnikov opiodov, ki imajo dostop do nadomestnega zdravljenja z opiodi: od 5 % na **Cipru** do več kot 50 % v **Nemčiji**.

- Programi izmenjave injekcijskih igel in brizg, katerih cilj je zmanjšati tveganje nalezljivih bolezni, povezanih s souporabo opreme za vbrizgavanje, se izvajajo v vseh državah članicah EU, na Hrvaškem in Norveškem ter so široko dostopni v večini držav.
- Med letoma 2003 in 2007 se je v 14 državah, ki so lahko zbrale informacije, skupno število razdeljenih injekcijskih brizg povečalo za 33 %.
- Ocenjuje se, da se prek posebnih avtomatov za injekcijske brizge – ne da bi se upoštevala prodaja v lekarnah – po vsej Evropski uniji povprečno na leto izda približno 50 brizg na injicirajočega uporabnika drog.